

**Про організацію освітнього процесу з хімії
в закладах загальної середньої освіти Полтавської області
у 2019-2020 навчальному році**

I. Навчально-методичне забезпечення шкільного курсу «Хімія»

Навчання хімії у закладах загальної середньої освіти у 2019-2020 навчальному році у 7–11-х класах здійснюватиметься відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти («Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392).

У програмах є інтегровані змістові напрями: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність». Ці змістові лінії відображають провідні соціально й особистісно значущі ідеї, що послідовно розкриваються у освітньому процесі; інтегровані змістові лінії співвідносяться з ключовими компетентностями, опанування яких забезпечує формування ціннісних і світоглядних орієнтацій учня, що визначають його поведінку в життєвих ситуаціях.

Змістові лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток» і «Здоров'я і безпека» відображені системно в усіх темах програми. Змістова лінія «Екологічна безпека і сталий розвиток» націлена на формування в учнів екологічної культури, соціальної активності, відповідальності та готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і сталого (збалансованого) розвитку суспільства. Змістова лінія «Здоров'я і безпека» забезпечує формування здоров'язбережувальної компетентності учнів як духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінних членів суспільства, які здатні дотримуватися здорового способу життя і формувати безпечне життєве середовище.

Реалізація змістової лінії «Громадянська відповідальність» сприятиме формуванню діяльного представника громади й суспільства, який розуміє принципи та механізми функціонування суспільства, є вільною особистістю, яка визнає загальнолюдські й національні цінності та керується морально-етичними критеріями й почуттям громадянської відповідальності у власній поведінці.

Змістова лінія «Підприємливість та фінансова грамотність» націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань. Реалізація цієї змістової лінії спрямовує освітній процес в старшій школі на формування здатності обирати раціональні та збалансовані підходи при здійсненні господарської діяльності, на розуміння нерозривності економічної успішності з прогнозованим станом довкілля у майбутньому.

Із особливостями вивчення хімії у 2019-2020 навчальному році можна ознайомитись у листі Міністерства освіти і науки України від 01.07.2019 № 1/11-5966 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році».

У зв'язку з внесеними в навчальні програми змінами наголошуємо, що вчитель здійснює календарне і поурочне планування в довільній формі (у друкованому або електронному вигляді). Він самостійно визначає формат, обсяг, структуру, зміст і оформлення календарних планів і поурочних планів-конспектів. Академічна свобода вчителя так само передбачає вільний вибір форм організації навчально-виховного процесу, способів навчальної взаємодії, методів, прийомів і засобів реалізації змісту хімічної освіти.

Програми і підручники, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання у закладах загальної середньої освіти:

Таблиця 1

Клас	Програма	К-ть год. на тиждень	Підручники
ОСНОВНА ШКОЛА: заклади загальної середньої освіти			
7	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Хімія. 7-9 класи, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804. Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства https://goo.gl/GDh9gC	1,5	Відповідно до замовлення закладу освіти: «Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО. Попель П.П., Крикля Л.С.ВЦ «Академія». «Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО. Ярошенко О.Г. Видавництво «Сиція». «Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО. Григорович О.В. ТОВ «Видавництво «Ранок». «Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО. Савчин М.-В.М. Видавництво «Грамота». «Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО. Дячук Л.С., Гладюк М.М. Видавництво «Навчальна книга – Богдан». «Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО. Лашевська Г.А., Лашевська А.А. Видавництво «Генеза». «Хімія» підручник для 7 класу ЗЗСО. Буринська Н.М. Видавництво «Педагогічна думка».
8	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Хімія. 7-9 класи, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804. Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства https://goo.gl/GDh9gC	2	Відповідно до замовлення закладу освіти: «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Попель П.П., Крикля Л.С.ВЦ «Академія». «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Григорович О.В. ТОВ «Видавництво «Ранок». «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Ярошенко О.Г. Видавництво «Оріон». «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Савчин М.-В.М. Видавництво «Грамота». «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Буринська Н.М. Видавництво «Педагогічна думка». «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Дячук Л.С., Гладюк М.М. Видавництво «Навчальна книга – Богдан». «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Лашевська Г.А., Лашевська А. А. Видавництво «Генеза». «Хімія» підручник для 8 класу ЗЗСО. Гранкіна Т.М. Видавництво «Основа».
9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Хімія. 7-9 класи,	2	Відповідно до замовлення закладу освіти: «Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Попель П.П., Крикля Л.С.ВЦ «Академія». «Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Григорович О.В. ТОВ «Видавництво «Ранок».

	затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804. Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства https://goo.gl/GDh9gC		«Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Ярошенко О.Г. Видавництво «Оріон». «Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Савчин М.М. Видавництво «Грамота». «Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Березан О.В. Видавництво «Підручники і посібники». «Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Буринська Н.М., Величко Л.П. Видавництво «Педагогічна думка». «Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Гранкіна Т.М. Видавництво «Основа». «Хімія» підручник для 9 класу ЗЗСО. Лашевська Г.А., Лашевська А. А. Видавництво «Генеза».
ОСНОВНА ШКОЛА: заклади загальної середньої освіти з поглибленим вивченням предмета			
8	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням хімії, затверджена наказом МОН України від 17.07.2015 № 983 https://goo.gl/GDh9gC	4	«Хімія для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням хімії» підручник для 8 класу. Бутенко А.М. ТО «Гімназія».
9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням хімії, затверджена наказом МОН України від 17.07.2015 № 983 https://goo.gl/GDh9gC	4	«Хімія для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням хімії» підручник для 9 класу. Бутенко А.М. ТО «Гімназія».
СТАРША ШКОЛА: рівень стандарту			
10	Програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407). Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства (https://goo.gl/fwh2BR)	1,5	Відповідно до замовлення закладу освіти: Хімія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Попель П.П., Крикля Л.С. ВЦ «Академія». Хімія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Ярошенко О.Г. Видавництво «Оріон». Хімія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Савчин М.М. Видавництво «Грамота». Хімія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Григорович О.В. ТОВ «Видавництво «Ранок». Хімія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Лашевська Г.А., Лашевська А.А., Ющенко С.Р. Видавництво «Генеза». Хімія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Величко Л.П. УВЦ «Школяр».
11	Програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407).	2	Відповідно до замовлення закладу освіти: Хімія (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Попель П.П., Крикля Л.С. ВЦ «Академія». Хімія (рівень стандарту) підручник для 11 класу

	Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства (https://goo.gl/fwh2BR)		закладів загальної середньої освіти. Ярошенко О.Г. Видавництво «Оріон». Хімія (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Савчин М.М. Видавництво «Грамота». Хімія (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Григорович О.В. ТОВ «Видавництво «Ранок». Хімія (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Лашевська Г.А., Лашевська А.А., Ющенко С.Р. Видавництво «Генеза».
СТАРША ШКОЛА: профільний рівень			
10	Програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Профільний рівень (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407). Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства (https://goo.gl/fwh2BR)	4	Хімія підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти: профільний рівень. Величко Л.П. УВЦ «Школяр».
11	Програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Профільний рівень (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407). Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства (https://goo.gl/fwh2BR)	6	-

Електронні версії підручників розміщені за посиланням:
<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>.

Таблиця 2

Розподіл кількості годин на викладання хімії в основній школі
(відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405)

Клас	7	8	9	8 (поглиблене вивчення хімії)	9 (поглиблене вивчення хімії)	9 (спеціалізовані школи з поглибленим вивченням іноземних мов)
Кількість годин на тиждень	1,5	2	2	4	4	2

У класах з вечірньою формою здобуття освіти з очною формою навчання хімія вивчається у 7 класах – 1 годину на тиждень, а у 8 і 9 класах – 1,5 години на тиждень. У класах з вечірньою формою здобуття освіти із заочною формою навчання у 7 – 9 класах хімія вивчається 1 годину на тиждень.

Розподіл кількості годин на викладання хімії в старшій школі
(відповідно до Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти
III ступеня, затверджених наказом МОН України від 20.04.2018 № 408)

Рівні змісту навчання	Рівень стандарту		Профільний рівень	
Клас	10	11	10	11
Кількість годин на тиждень	1,5	2	4	6

Звертаємо увагу, що в організації освітнього процесу потрібно використовувати навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники (робочі зошити, зошити для практичних робіт і лабораторних дослідів, різних видів контролюючих робіт тощо), які мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України, схвалення відповідною комісією Науково-методичної ради з питань освіти. Перелік цієї навчальної літератури постійно оновлюється, його розміщено за посиланням <https://goo.gl/TnGiJX>

Зміст програм курсів за вибором і факультативів як і кількість годин та клас, в якому пропонується їх вивчення, є орієнтовним. Учитель має право творчо підходити до реалізації змісту цих програм, ураховуючи кількість годин виділених на вивчення курсу за вибором чи факультативу, інтереси і здібності учнів, потреби регіону, можливості навчального закладу. Окремі розділи запропонованих у збірниках програм можуть вивчатися як самостійні курси за вибором.

Слід зазначити, що навчальні програми курсів за вибором можна використовувати для проведення факультативних занять і навпаки, програми факультативів можна використовувати для викладання курсів за вибором.

За рішенням закладу освіти облік занять з курсів за вибором може здійснюватися на окремих сторінках класного журналу або у окремому журналі. Облік факультативних занять здійснюється в окремому журналі. Рішення щодо оцінювання навчальних досягнень учнів також приймається закладом загальної середньої освіти.

**II. Нормативні документи,
що регулюють організацію освітнього процесу з хімії, обумовлюють
оформлення кабінетів і відповідної документації, проведення роботи з питань
безпеки життєдіяльності на уроках хімії**

1. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63.

2. Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОН України від 20.07.2004 № 601).

3. Про затвердження Положення про навчальні кабінети з природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОНмолодьспорту України від 14.12.2012 № 1423).

4. Про затвердження Правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МНС України від 16.07.2012 № 992).

5. Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України (Наказ МОН України від 18.04.2006 № 304, зареєстровано в Мініюсті України від 07.07.2006 за № 806/12680).

6. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2006 року № 304 (Наказ МОН України від 22.11.2017 № 1514).

7. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти (Наказ МОН України від 26.12.2017 № 1669).

8. Інструктивно-методичні матеріали «Безпечне проведення занять у кабінетах природничо-математичного напрямку загальноосвітніх навчальних закладів» (Лист МОНмолодьспорту від 01.02.2012 № 1/9-72).

9. Про використання Інструктивно-методичних матеріалів з питань розроблення інструкцій з безпеки проведення навчально-виховного процесу в кабінетах природничо-математичного напрямку (Лист МОН України від 17.07.2013 № 1/9-498).

10. Організація навчання і перевірки знань, проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності в загальноосвітніх навчальних закладах (Лист МОН України від 16.06.2014 № 1/9-319).

11. Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОН України від 22.06.2016 № 704).

12. Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України (Наказ МОН України від 15.08.2016 № 974).

13. Про затвердження Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти (Наказ МОН України від 25.06.2018 № 676).

14. Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання і використання прекурсорів у наукових та навчальних цілях (Постанова КМУ України від 19.06.2019 № 529).

(Із повним текстом зазначених матеріалів можна ознайомитись на офіційних веб-сайтах Міністерства освіти і науки www.mon.gov.ua, Інституту модернізації змісту освіти www.imzo.gov.ua та порталі Верховної Ради України <https://zakon.rada.gov.ua/laws>).

III. Рекомендації по використанню у освітньому процесі реактивів, які визначено як прекурсори

Звертаємо увагу вчителів хімії та лаборантів кабінету хімії, що відповідно до Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів і прекурсорів» і Постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 № 529 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання і

використання прекурсорів у наукових та навчальних цілях» змінюється порядок зберігання та використання хімічних речовин, які підлягають заходам контролю щодо їх зберігання та обліку.

IV. Рекомендації щодо оформлення записів інструктажів з безпеки життєдіяльності на уроках хімії

Звертаємо увагу на обов'язкове виконання вимог наказів Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304 «Про затвердження Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 року за № 806/12680 та від 22.11.2017 № 1514 «Про внесення змін до наказ Міністерства освіти і науки України від 18 квітня 2006 року № 304», від 26.12.2017 № 1669 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» та листа МОН України від 16.06 2014 р. № 1/9-319 «Організація навчання і перевірки знань, проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності в загальноосвітніх навчальних закладах» Згідно з цими документами здійснюються такі інструктажі:

Таблиця 4

Оформлення записів інструктажів з БЖД на уроках хімії

Назва інструктажу	Час проведення	Запис про проведення
Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності	Перший урок навчального року	Тільки в журналі реєстрації інструктажів із безпеки життєдіяльності (журнал зберігається в кабінеті хімії)
Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності	На уроці перед початком кожної практичної роботи та лабораторного дослідження	У класному журналі на сторінці предмета в графі «Зміст уроку». Форма запису: «Проведено інструктаж з БЖД»
Позаплановий інструктаж з безпеки життєдіяльності	У разі порушення учнями вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що може призвести чи призвело до травм, аварій, пожеж тощо	У журналі реєстрації інструктажів із безпеки життєдіяльності
Цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності	У разі організації позанавчальних заходів (олімпіади, екскурсії, тощо)	У журналі реєстрації інструктажів із безпеки життєдіяльності

V. Оцінювання учнів на уроках хімії, порядок ведення класного журналу

1. Видами оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії є поточне, тематичне, семестрове, річне та державна підсумкова атестація.

2. Лабораторний дослід з хімії складає тільки частину уроку, оцінювання робіт учнів здійснюється вибірково. Перед початком лабораторного дослідження учитель проводить інструктаж із безпеки життєдіяльності, про що робить запис у класному журналі в графі «Зміст уроку»: Лабораторний дослід № (ставиться номер дослідження з навчальної програми, тему дослідження можна не зазначати). Проведено інструктаж з БЖД. Наприклад, запис до лабораторного дослідження: «Лабораторний дослід №1. Проведено інструктаж з БЖД».

3. Практична робота з хімії займає весь урок, оцінюванню підлягають усі роботи учнів. На сторінці оцінювання навчальних досягнень учнів знизу робиться вертикальний запис: Практична робота № (ставиться номер роботи з навчальної програми). На початку практичної роботи учитель проводить інструктаж із безпеки життєдіяльності, про що робить запис у класному журналі в графі «Зміст уроку»: Практична робота № (ставиться номер роботи з навчальної програми, та зазначається її тема). Проведено інструктаж з БЖД. Наприклад, запис до практичної роботи в 9-му класі: «Практична робота № 3. Вплив різних чинників на швидкість хімічних реакцій. Проведено інструктаж з БЖД». Не дозволяється практичні роботи та лабораторні дослідження підміняти демонстраційним учительським експериментом. У разі відсутності потрібних хімічних реактивів можна замінити їх засобами ужиткової хімії або фармацевтичними препаратами, змінивши технологію проведення дослідження, деякі дослідження можна замінити доступнішими в умовах конкретної школи, використовувати матеріали «Віртуальної лабораторії», виконати віртуальний хімічний експеримент, використовуючи матеріали каналу YouTube. Практичні роботи виконуються в окремому зошиті, що зберігається протягом року в кабінеті хімії. Відпрацювання пропущених учнем практичних робіт є недоцільним.

4. У програмах з хімії є рубрика «Навчальні проекти», у якій наведено орієнтовні теми проектів. Протягом навчального року учень обов'язково виконує один навчальний проект (індивідуальний або груповий). Захисту проектів можна присвятити частину відповідного за змістом уроку (у такому разі в класному журналі у графі «Зміст уроку» робиться запис: «Представлення результатів навчального(их) проекту(ів)» із зазначенням його(їх) тематики) або окремий урок (якщо виконання навчального проекту відбувається на уроці у класному журналі робиться запис: «Навчальний проект» із зазначенням його теми).

5. Поточна оцінка виставляється до класного журналу в колонку з датою в день проведення уроку, коли здійснювалося оцінювання учня. За наявності виправлених оцінок має стояти підпис учителя, який засвідчує внесені зміни.

6. Тематична оцінка виставляється до класного журналу в колонку з надписом Тематична (без дати). При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми та динаміка успішності учнів. Тематична оцінка не підлягає коригуванню.

7. Семестрова оцінка виставляється без дати до класного журналу в колонку з

надписом I семестр, II семестр. Семестрове оцінювання здійснюється наприкінці семестру на підставі тематичних оцінок. При цьому потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

8. Річне оцінювання здійснюється за результатами семестрового оцінювання. Коригування результатів річного оцінювання здійснюється за результатами повторного семестрового оцінювання, одного або двох семестрів (наказ МОН України № 762 від 14.07.2015).

9. Розподіл годин у програмах орієнтовний. Учитель може обґрунтовано вносити зміни до розподілу годин, відведених програмою на вивчення окремих тем, змінювати послідовність вивчення питань у межах окремої теми. Розподіл навчальних годин у межах тем здійснюється безпосередньо вчителем. Для тематичного оцінювання, а також для повторення, узагальнення, аналізу та коригування знань, умінь, навичок учнів можуть використовуватися резервні години.

10. Кількість письмових робіт має бути збалансованою, розподіл їх за темами навчального матеріалу відповідати методичній доцільності. Не слід зловживати видами робіт контролюючого характеру (особливо під час вивчення хімії у класах, які вивчають хімію на рівні стандарту). Обов'язковим є проведення однієї контрольної роботи на семестр. Контрольні роботи виконуються в зошиті для контрольних робіт або на окремому аркуші та зберігаються в кабінеті протягом року. Відпрацювання пропущених учнем контрольних робіт є недоцільним.

11. Оцінка за ведення зошитів з хімії в журнал не виставляється.

12. Для оцінювання навчальних досягнень учнів необхідно використовувати критерії (наказ МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

13. Допустима тривалість підготовки домашніх завдань з усіх предметів: у 7-9 класах – 3 години; 10-11 класах – 4 години. (Лист МОН України від 29.10.2007 № 1/9-651 «Про обсяг і характер домашніх завдань учнів загальноосвітніх навчальних закладів»).

VI. Позакласна робота

Підвищення професійного рівня вчителів позитивно впливає на ефективність освітнього процесу, показником якого є результативна участь школярів у олімпіадах, конкурсах тощо. Слід зазначити систематичну й наполегливу роботу вчителів області щодо виявлення та розвитку здібних учнів. Команда Полтавської області на IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії у 2018-2019 н.р. (м. Київ) у складі 11 учнів гідно представила Полтавщину. З олімпіади команда повернулася із трьома дипломами I ступеня: Соколов Олександр, учень 7 класу (виступав за 8 клас) Кременчуцького ліцею «Кремінь» № 4 Кременчуцької міської ради Полтавської області, учитель Шерстюк В.В., Гордеман Марко, учень 8 класу Кременчуцького ліцею № 30 «Олімп» імені Н.М. Шевченко Кременчуцької міської ради Полтавської області, учителька Радченко Т.В., Згінник Олександр, учень 10

класу Кременчуцького ліцею «Кремінь» № 4 Кременчуцької міської ради Полтавської області, учитель Джавахішвілі С.Г., одним дипломом II ступеня: Кіндра Максим, учень 11 класу Кременчуцького ліцею «Кремінь» № 4 Кременчуцької міської ради Полтавської області, учитель Джавахішвілі С.Г.; шістьома дипломами III ступеня: Торгашин Єгор, учень 8 класу Полтавської гімназії № 31, учителька Безкоровайна Н.А, Міщенко Андрій, учень 9 класу Кременчуцького ліцею «Кремінь» № 4 Кременчуцької міської ради Полтавської області, учитель Джавахішвілі С.Г., Краплина Володимир, учень 10 класу Кременчуцького ліцею «Кремінь» № 4 Кременчуцької міської ради Полтавської області, учитель Джавахішвілі С.Г., Минак Євгеній, учень 10 класу Полтавської гімназії № 17, учитель Недоруб О.Ю., Лапшова Маргарита, учениця 11 класу Кременчуцького ліцею «Кремінь» № 4 Кременчуцької міської ради Полтавської області, учитель Джавахішвілі С.Г., Гукало Ольга, учениця 11 класу Опорного закладу «Оржицька загальноосвітня школа I-III ступенів імені І.Я. Франка Оржицької районної ради Полтавської області», учителька Гукало В.А. Троє учнів Кременчуцького ліцею № 4 «Кремінь» Кременчуцької міської ради Полтавської області в складі національної збірної брали участь та стали переможцями 53 Міжнародній Менделєєвській олімпіаді школярів із хімії. Лапшова Маргарита, учениця 11 класу, виборола срібну медаль; Кіндра Максим, учень 11 класу та Згінник Олександр, учень 10 класу вибороли бронзові медалі Міжнародної Менделєєвської олімпіади школярів із хімії (учитель Джавахішвілі Сергій Георгійович).

Шостий рік поспіль команда Полтавської області бере участь у фінальному етапі Всеукраїнського турніру юних хіміків, яку готують Джавахішвілі Сергій Георгійович, заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель хімії Кременчуцького ліцею № 4 «Кремінь» Кременчуцької міської ради Полтавської області та Недоруб Олександр Юрійович, учитель хімії Полтавської гімназії № 17 Полтавської міської ради Полтавської області. Результатом систематичної підготовки стало III місце, яке посіла команда «Неос» на турнірі у м. Рівне.

Звертаємо увагу учителів хімії, що на осінніх канікулах планується проведення фінального етапу XXVII Всеукраїнського турніру юних хіміків, до участі в якому запрошуються команди у складі 3–5 учнів із керівником команди (на засадах самофінансування). Ознайомитися із завданнями турніру, положенням та правилами проведення турніру можна на сайті: <http://tyc.com.ua/uk/>.

Для активізації позаурочної роботи та зацікавленню предметом пропонуємо учителям хімії у 2019-2020 н.р. організувати учнів до участі у Міжнародній природознавчій грі «Геліантус» <http://www.helianthus.com.ua/>, Міжнародному природничому інтерактивному конкурсі «Колосок» <http://kolosok.org.ua>, Всеукраїнському Інтернет-турнірі із природничих дисциплін <http://www.vpd.inhost.com.ua> тощо.

Нагадуємо, що у 2019 році відзначається 150-річчя Періодичної системи хімічних елементів Д.І. Менделєєва. Пропонуємо учителям хімії провести позаурочні заходи, спрямовані на розширення світогляду учнівської молоді.

Під час підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання з хімії слід використовувати Програму зовнішнього незалежного оцінювання з хімії

(затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 № 696), яка розміщена на сайті Українського центру оцінювання якості освіти за посиланням: <http://testportal.gov.ua/proghim/>.

З метою підвищення ерудованості та власного фахового рівня пропонуємо вчителям хімії долучатися до участі у конкурсах «Геліантус учитель», Всеукраїнського Інтернет конкурсу «Учитель року – 2020» за версією науково-популярного природничого журналу «Колосок», а також у всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2020» у номінації «Хімія».

Корисні посилання для учителів хімії:

Освітній веб-сайт для вчителів «Хімічна та біологічна освіта Полтавщини»
<http://chemistry-forum.at.ua/>

Сайт Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського <http://poippo.pl.ua/>

Сайти Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії:

<http://chemo.univer.kharkov.ua/olympiad.htm>;

<https://www.facebook.com/UkrChemOlimp/> ; <http://www.ukrchemolimp.com>

Сайт Всеукраїнського турніру юних хіміків: <http://tyc.com.ua/uk/>

Віртуальна навчальна лабораторія: http://www.virtulab.net/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=57&Itemid=108

Сайт Всеукраїнського Інтернет турніру із природничих дисциплін:
www.vpd.inhost.com.ua

Сайт Міжнародної природознавчої гри «Геліантус»:
<http://www.helianthus.com.ua/>

Сайт Міжнародного природничого конкурсу «Колосок» <http://kolosok.org.ua/>

Стенди для кабінету хімії: <http://stendik.com/stjendy-prjedmjetnyje/khimija/>

Відео досліди із хімії (з архіву журналу «Хімія та хіміки»: <http://chemistry-chemists.com/>

Інтерактивні вправи з хімії: <http://learningapps.org/index.php?category=12&s=>

Методист відділу
природничо-математичних
дисциплін та технологій

В.І. Бур'ян